

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Gradišče št. 7, levo. Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Posamezna številka velja 1 K.

Naročnina: Mesečno 4 K, četrletno 12 K, polletno

24 K in celoletno 48 K. — Inserati po dogovoru.

Onim, ki se jih tiče!

Neizogibna posledica vojne je tudi med drugim zvišanje davkov. V kraljevini SHS so predpisani davki dosegli že bajne višine. V blagajni se stekajo ogromne svote, a vendar — denarja ni.

Slednja trditev pa menda ne bo povsem pravilna, vsaj v toliko ne ker denar je — za nepotrebne stvari, tam ga pa zmanjka, kjer bi bilo treba prebivalstvu seči pod ramena.

Niso nam na razpolago akti centralne vlade v Beogradu, tudi nimamo vpogleda v manipulacije pri raznih ministrstvih. Širijo se pa govorice, ki zelo, zelo slabo osvetljujejo gospodarstvo tistih, ki so se takorekoč sami postavili na krnilo države.

Fama pripoveduje o poldrugi milijardi, ki se je „zafurala“ v prometnem ministerstvu, govori o 600 milijonih, ki jih je uničil drug minister. Fama govori o lokomotivah, katere bi bila morala dati Bolgarska Srbiji kot vojno odškodnino, pa jih je prometno ministerstvo kupilo za milijone, govori se o 150 milijonih.

Gospoda moja, če ne razumemo v kaki stroki ničesar, pa prav ničesar in vendar hočemo biti v isti stroki merodajni, vodilni, je to glupost. Če hoče biti kdo prometni minister, pa je po poklicu duhovnik, je to neumnost. Če hoče biti zdravnik minister za finance, je to oslarija. Na taka odgovorna mesta

spadajo možje, ki so svojim poslom kos, ki razumejo svojo stroko.

Gospoda, iz polnega jemat, in razsipavat ljudski denar je igrača, dobro gospodarit, za dobrobit naroda skrbeti je pa malo težje.

Ako predpisujete ogromne davke, ako potem davkov prejimate ogromne svote ljudskega denarja, morate znati z istim tudi gospodariti.

Pozabljate, daste uslužbeni narodu, da ste prav za prav samo plačani upravitelji, ki naj gospodarijo z zaupanim jim imetjem. Preveč je samodrštva v vas. Ljudska potrpežljivost ima tudi svoje meje. Bo li ljudstvo sprevidelo, da niste zmožni izvrševati posle upraviteljev ljudskega imetja, vas bo postavilo tja, kamor že davno spadate.

Nezmožnost onih, ki naj bodo krmilarji države, se kaže na vseh poljih. Draginja raste od dne do dne, cena našega denarja na tujih denarnih trgih pada od dne do dne, zato pa rasto tuje valute, da je veselje. Volitve se odlagajo, korupcija po državi raste, vsak še hiti napolniti svoj premalo napeti žep.

Volitve pridejo in tedaj gospoda moja, bo konec vašega paševanja. Takrat boste frčali s svojih mest, saj ste pokazali, da ste nezmožni voditi državo. In tedaj boste polagali račun tistemu ljudstvu, katere ste v dveh letih svojega samodrštva izsesali do mozga.

Absolutizem.

V Srbiji so se vršile občinske volitve, katerih izid je pokazal, da je tudi srbski del našega naroda spoznal svoje tlačitelje in je zaupal občinske uprave po veliki večini demokratom in radikalnim socijalistom-komunistom. Toda poraženi radikali še niso vrgli puške v koruzo, ampak pokazali svojo moč s tem, da v Beogradu ne puste izročiti občinske uprave v roke od ljudstva pravilno izvoljenih občinskih zastopnikov komunistov.

Ta svoj korak utemeljujejo s tem, da so komunisti, ki so sicer prisegli brez vsakega pridržka, izjavili, da smatrajo prisego kot formalnost, da pa ostanejo kljub temu pri svojih načelih. In zato so razveljavili pravilno izvoljene mandate. Nismo pristaši komunizma, toda kot socijalisti in pravico zastopajoči moramo biti nad tem korakom reakcionarnih radikalcev ogorčeni. To, kar se je sedaj zgodilo v Beogradu, se bo najbrže zgodilo tudi po drugih

občinah stare Srbije, kakor se je v Hrvatski. In ko bodo pri nas občinske volitve — če jih bomo sploh doživeli — bodo naši reakcionarni klerikalci posnemali svoje bratce v Srbiji in bodo tudi v Sloveniji kratkomalo razveljavili volitve v vseh občinah, kjer bodo zmagali njih nasprotniki, ki ne bodo hoteli spremeniti svojega programa in izjaviti s prisego, da postanejo klerikalci.

Radikalcem in našim klerikalcem nikakor ni dovolj, če položi občinski zastop prisego domovini, oni zahtevajo, da mora s prisego spremeniti tudi svoj program in šele tedaj bode prisega veljavna. V prihodnje bodo morali vsi občinski zastopniki priseči zvestobo reakcionarcem, ali pa bodo kratkomalo pregnani iz občinskih zastopov z bajoneti.

Lepi časi se nam obetajo, rado vedni pa smo, koliko časa bo ljudstvo to trpelo.

D. V.

Stanovanjska beda!

(Nadaljevanje.)

Stanovanjski urad se naj reorganizira, nastavi se naj primerno število uradnikov in pomočnikov in naj se postavi na solidna in dosledna tla. Vodstvo tega urada naj se poveri možu, ki ima zmožnosti, energijo in čut socialne pravičnosti. Birokratizem z vso svojo počasnostjo ni v stanu uspešno reševati te velike in važne socialne naloge. Preprečilo bi se v nadalje dejstvo, da so hišni gospodarji prazna stanovanja oddali poljubni stran-ki, ker niso radi počasne odpreme sklepov stanovanjskega sosveta hoteli imeti škode.

Hišni posestniki naj se ne čudijo, če se najemniki organizirajo. Stremeti moramo po dobrem poštenem in pra-

vičnem stanovanjskem uradu, da bode kot tak v zadovoljstvo hišnih gospodarjev in najemnikov.

Zalostna resnica je, da je v stanovanjskem vprašanju mnogo grešila naša vlada. Tudi njej odrekamo socialni čut. Nebroj upravičenih zahtev in koristnih predlogov ni upoštevala z izgovorom, da ni kredita. Če se ima milijarde za vzdrževanje vojaštva, ki ga je vsekakor preveč, milijone za različne politične sinekure, težke milijone za nabavo različnih luksurijskih nepotrebnih predmetov kakor tudi milijone za vzdrževanje različnih nepotrebnih državnih korit, bi se dobilo tudi tisočake za napravo barak za razne potrebne in nepotrebne urade, ki se še

danes šopirijo po stanovanjskih prostorih. Stori se ni nič ali bore malo, menda zato ne, ker nič ne nese.

Nekoliko spomina. V februarju lanskega leta je bila predložena ponudba za zidavo brzostavnih dvo in enodružinskih hiš iz betona po ameriškem sistemu. Za dvodružinsko hišico se je zahtevalo 28.000 K. Takrat gospodje pri vladi niso imeli ali ne volje ali časa, kdo bi neki politično intrigiral potem. Spomnili so se šele na jesen in dali zidati 4 dvodružinske poskusne hišice, ki pa so bile šele letošnjo pomlad dograjene, od katerih vsaka stane povprečno 130.000 K. Vrgli so na ta način vsled svoje počasnosti 408.000 K nenasičnemu molohu. Seveda, taki vladi ne da nikdo rad kredita na razpolago.

Zahtevala se je preureditev opuščenih barak na Brezovici, dalje barak ob Tivoliju, ob državni železnici, ki bi se bile dale po takratnih cenah preurediti z malenkostnimi stroški. Danes so te barake skoro segnile ali pa so bile okradene. Ob največji bedi so lansko leto odvzeli barakam v Tivoliju celo streho, ki še danes stojijo tako, baje zato, ker so se gotovi gospodje upirali, da bi bedni in preganjeni stanovali preblizu mesta. To je žalostna resnica, ki jo bode še zgodovina ob svojem času maščevala. Nebroj grehov je še, ki so jih zakrivali razni „socijalno“ čuteči političarji, pa naj zadostuje za enkrat, ker še vedno upamo, da bode skušala nova pokrajinska vlada poravnati, kar so stare zagrešile.

Velike vrednosti bi bilo, da se preuredijo še stoječe, napol demollirane barake na Brezovici in v Tivoliju. — Popravi naj se bivša milarna v Sp. Šiški, da ne bode popolnoma razpadla. Preuredi naj se bivša sušilnica hmelja ob pokopališču sv. Križa, last gospe Janesch, ker so ti trdni zidani prostori že baje pet let popolnoma neuporabljivi. Če vse to izvršite pravočasno,

izpraznite vse vagone kolikor jih je na južnem in državnem kolodvoru, na veselje mučenikov in korist države. Postavite par novih barak. Če imamo les za našega najzagrizenejšega sovražnika Italijana, ga moramo imeti v prvi vrsti za se. Dovolite brezobrestna posojila onim gospodarjem, ki so zato prosili; podpirajte jih če imajo veselje in voljo do zidanja.

Prisilite tudi državno železnico, da postavi tudi ona za svoje osobe vsaj eno barako, ker do danes ni dala v ta namen še niti vinarja. Vse to naj stori tudi država! Njena dolžnost je to v prvi vrsti. Če rabi urade, naj jim postavi tudi prostore in dá uradnikom streho.

Do zime se da pri dobri volji mnogo storiti. Merodajnim gospodom v preudarek samo še to. Ker vlada ne stori ničesar proti socialni bedi so si brezstanovanci popolnoma na jasnem, da je krivda pri nji in ji bodo za zimo zagodili tako, da ji bode še dolgo brenčalo po ušesih. Kje naj vzame tako imenovani kredit, jim lahko pomagamo z nasvetom, da ne bode pozneje izgovora. Vzemite ga iz blagajne iz katere se plačujejo nepotrebne in perijodične krize.

Gosarijo pa popravite v toliko, da ne bo upoštevala samo 170, ampak 500 ljubljanskih milijonarjev, ter naj vse, nepolitično, enako obdači, ter smo prepričani, da bodo tudi gospodje milijonarji zadovoljni. Če vse to izvršite pred zimo, kar je mogoče, bo tudi preustrojen stanovanjski urad lahko storil svojo dolžnost. Prepričani smo, da pridejo potem iz kleti, drvarnic in vagonov vse družine v ljudem primerna stanovanja.

Opomnili smo tik pred 12 uro, vendar še dovolj rano, ako imate resno voljo do dela in za blagor onih državljanov, ki jih je usodepolna večletna vojna vrgla v socialno bedo.

Brezstanovalec.

Socijalizem in narodnost.

Ruska socijalna revolucija je prinesla vsem ki se resno zanimajo za boj proletarijata mnogo novih izkušenj. Danes sicer še ni mogoče napraviti si jasno sliko o gospodarski politiki, ker je neuspehe sovjetske gospodarske politike gotovo povečala svetovna in državljanska vojna in boji z intervencijskimi armadami in blokada antante. V kolikor se lahko govori o uspehih, jih je povzročilo revolucijsko navdušenje in zato ne morejo biti merilo za normalno dobo.

Vendar pa so nekatere nove stvari, o katerih se da izreči končno sodbo. Mislim pred vsem pojave, ki so v zvezi z narodnim gibanjem in katere mora videti tudi oni, ki jih noče spoznati. Nikdo se ni čudil in se ne čudi, da se Veliko-Rusi, kmetje in delavci, začeli brigati za državo in biti se zanj. Je razumljivo, da branijo ruski kmetje pridobitve revolucije in da si ne žele povratek starih gospodov. Ravno tako je razumljivo, da so vsi zapopadli, da mora biti Rusija enotna tako gospodarsko kot politično, če hoče sploh živeti. Tudi francoska in husitska revolucija in blokada revolucionarjev je stopenjevala nacionalizem do največje mere. Je to tudi popolnoma normalno.

Pokazalo se je, da se vsaka revolucija rodi in izpelje le v enem narodu, in da se med drugimi narodi dobe le skupine, ki simpatizirajo z re-

volucijo. To dejstvo je vednostopnjevalo in še stopnjuje nacionalizem v revolucionarni zemlji, in je ena najmočnejših gonilnih sil revolucije. Ni bila torej pravilna teorija, ki je učila da bode glavni revolucionarni činitelj razred izkoriščanih proletarcev vseh narodov. Znova je potrjena stara resnica, da mora revolucijska misel najprej zmagati v enem narodu, ki jo uresniči.

Marksova teorija o razredni enotnosti se je pokazala kot popolnoma nepravilna. Razredna zavest ni premagala zavesti narodne različnosti, temveč se je nasprotno pokazala, da prav slabo veže proletarijat vseh narodov. Ruska revolucija ni samo zvišala ruskega nacionalizma, temveč je vodila v početku tudi k razpadu velike Rusije v posamezne narodne države, ki se sedaj zopet združujejo vsled premoči velike Rusije in narodne enotnosti teh zemelj. Nastanek države Letiške, Estonske, Litevske in raznih kavkaških republik je dokaz zato. Moskovski voditelji revolucije so bili prisiljeni izvajati iz tega tudi praktične posledice in so morali ustvariti za Ukrajino posebno upravo in računati z narodnim gibanjem v celi zemlji.

Tako se vidi, da je popolnoma pravilno, ako se deluje na dosego samostojne države in smatrati je to za prvi korak v boju za socialno osvo-

bojenje. To ne pomeni, da zanikamo nujnost mednarodne solidarnosti proletarijata. Ali prepričani smo, da narodne različenosti izhajajo iz popolnoma drugih vzrokov kot je to kapitalistični red. Računati moramo z njimi kot s stalnim činiteljem v življenju človeške družbe.

Ako torej trdimo, da smo pri-

pravljani kot socialisti žrtvovati vse za ohrano narodne samostojnosti, ne izdajamo socializem niti mednarodno solidarnost proletarijata, temveč računamo z resničnim življenjem in najbolje služimo socialističnim idealom. Posebno mednarodno stališče jugoslovanskega naroda nujno zahteva, da se na to ne pozabi.

Mi in rusko-poljski spor.

Kdor je opazoval zadnje čase pisanje naših dnevnih listov, je lahko opazil, da so njih simpatije sledile več ali manj vsakokratnemu zmagovalcu. Čim bližje so bili bolševiki Varšavi, tembolj in tem rajše se je pozabljalo na resnično stanje v Rusiji in tem bolj se je povdarjal imperijalizem Poljakov; čim hitreje so se bolševiki umikali pred Poljaki toliko bolj negativna je bila sodba naših časnikarjev o sovjetskem gospodarstvu. In sedaj, ko kaže, da se Rusi uspešno pripravljajo na protiofenzivo, pa postaja javno mnenje zanje vsak dan zopet bolj prijazno. Zopetno navdušenje za bolševike je šlo celo tako daleč, da je nekdo trdil, da se poljski mirovni pogoji desetkrat bolj imperijalistični, kakor so bili bolševiški, dasiravno je nasprotno res. Po našem mnenju vsaj, je mnogo bolj nasilno, hoteti diktirati porazenemu narodu obliko vlade (sovjetsko), razorožitev in dovoliti vstop v armado samo enemu razredu, kot pa zasesti eno gubernijo

kot garancijo za izpolnitev sprejetih pogojev.

Mi v rusko-poljskem sporu kot narodni in napredni socialisti v svoji sodbi ne smemo kolebat. Priznavamo veliko korist, ki jo je donesla bolševiška revolucija v Rusiji socializmu celega sveta, radi tega ne bomo nikdar priznali sistema, ki je osnovno napačen. Vemo, da je med bolševiški gesli več kot dve tretjini fraz, s katerimi hočejo moskovski voditelji vpeljati evropski proletarijat na krivo pot, da bi se še nadalje lahko sami vzdrževali na vladi. Ravno tu naj bolševiki odkrito izgrajajo svoje karte, da bomo vedeli, pri čem da smo, ker danes nam pomenja vsak bolševiški korak proti zapadu, ogrožanje evropskega miru in ogrožanje stotisočih proletarskih eksistenc srednje in zapadne Evrope. Da bi se bolševiki v dosegu svojega cilja tudi teh žrtev ne ustrašili, vemo iz izkušenj.

Politične vesti.

Pred novo rusko ofenzivo?

Bolševiki napenjajo vse svoje sile, da bi obrnili vojno srečo v svoj prid. Po njihovih izjavah pripravljajo novo ofenzivo, katero se v Moskvi smatra za odločilno. V antantnih vojaških krogih se dvomi, da bi bilo to ofenzivo mogoče izpeljati, ker so zgube ljudi in vojnega materiala pri zadnjih neuspehih nenaдомestljive.

Rdeča armada se koncentrira med nemško mejo in Grodnom. Pri Bialostoku obkoljeni rdeči armadi se je posrečilo, čeprav z velikimi izgubami, prebiti se na sever. Na fronto se stalno dopremja vojaštvo iz zaledja, v kolikor je to vsled slabih prometnih zvez mogoče. Po „izvesti“ imajo bolševiki baje preko štirih milijonov izvežbanih a še ne vpoklicanih meč na razpolago.

Razne vesti, ki poročajo o ruskih porazih, prihajajo tudi k nam vesti, ki poročajo o ruskih zmagah. Situacija je nerazjasnjena in nestalna.

General Wrangl o bodoči Rusiji.

„Daily Telegraph“ prinaša pogovor, ki ga je imel njegov poročevalec z generalom Wranglom. Wrangl je prepričan, da se bodoča Rusija ne ustvari z državljansko vojno, le ta bi bila jutri končana, ako bi Kitajci in pripadniki ostalih narodnosti izstopili iz rdeče armade, kakor so to storili Letijci. Poljski napad je podžgal narodno zavest v vsakem Rusu. Bolševiške propagande se on ne boji; ako kdo izjavi, da je bolševik, ga pusti pri njegovem prepričanju in ga pošlje v sovjetsko Rusijo. Ako bi dopustil, da bi se v njegovih vrstah borili tudi Angleži in Francozi proti njegovim sorojakom bi ponovil Ljeningovo napako. Kar se tiče vlade v državi, mora imeti ljudstvo možnost svobodne volitve brez tujega vpliva. Ljening ne govori v imenu Rusije, temveč le v imenu svojih volilcev. Pod njegovim gospodarstvom propada narod vsled bede in ni mu mogoče upostaviti red. 99% Rusov niso komunisti, kjer štiripetine prebivalstva pripada kmečkemu stanu, ki hoče biti gospod na svoji grudi. Kdor bo zamogel premagati težave neorganizacije in bode pravičen tako za mesta kot za deželo, da bo obnovil v Rusiji pravičen mir.

JUGOSLAVIJA.

+ Naši uspehi proti Albancem. „Domovina“ poroča iz Beograda: Pri zavzetju Vasišta se je sovražnik slabo upiral. V Vasišti so aeroplani vrgli večje število bomb ter je imel sovražnik velike izgube, ker je nastopal v gru-

Ogromen plen je padel v naše roke. Sovražnik se povsod umika s slabim odporom. Na več krajih so naše čete prekorale Drin in zasledujejo sovražnika. Sovražnik je na paničnem begu v Elbasan in Tirano.

+ Regentovo potovanje v Bosno in Hercegovino. Regent bo posestil Sarajevo, Mostar in Banjaluko. V Sarajevu se bo mudil dva dni in bo sprejemal deputacije.

+ Pritožbe proti srbskim občinskim volitvam. Dosedaj je došlo državnemu svetu 550 pritožb z ozirom na občinske volitve. Vse pritožbe so došle iz najbližje okolice Beograda.

+ Vrnjeni parniki. V smislu mirovne pogodbe nam je Avstrija vrnila celo vrsto donavskih parnikov, med njimi „Drino“, „Ibar“, „Krajino“ itd., ki jih je nekdanji Srbiji zaplenila.

+ Komunisti v Beogradu so v znak protesta proti razpustitvi beogradske občinske uprave imeli več protestnih shodov, na katerih so protestirali proti ukrepu notranjega ministra Draškovića, da se beogradska občina komunistom odvzame.

PO SVETU.

+ 4. internacionalno nameravajo ustanoviti francoski socialni demokrati, ki se ne marajo pridružiti ne drugi, ne tretji internacionali.

+ Socializacija na Nemškem. Osnutek nemškega zakona o socializaciji kot je bil predlagan od komisije za socializacijo, imajo občine pravo komunistirati podjetja, ki jih smatrajo za važna za javno gospodarstvo. Osnutek loči dva razreda med podjetji. Podjetja, ki spadajo v razred A, se lahko socializirajo brez soglasja z državno vlado, za socializacijo podjetij razreda B pa je isto potrebno. K podjetjem razreda A spadajo razen plinaren, elektraren in vodaren tudi kinematografi in gledališča. Občine so upravičene prevzeti gospodarstvo gledališč v svoje roke, ne da bi morale čakati na odločitev vlade in zamorejo prepovedati vsa privatna gledališča. Ta misel je našla tudi pri igralcih prijazen odmev, ker mislijo da bodo dosegli pod občinskim gospodarstvom boljše finančno stanje.

+ Socialno-ekonomski boj v Ukrajini. Po oficijelnih ruskih vestih je izdal Moskovski „Sovnarhoz“ (Svet za kmečko gospodarstvo), ki vodi gospodarske zadeve obeh sovjetskih republik (ruske in ukrajinske), strogo povelje, naj poklicani organi zaplenijo žitno žetev in druge poljske pridelke in jih spravijo v zbirališča centralnega governmenta v bližini Moskve. V ta namen so se že odposlale v Ukrajino posebne skupine agitatorjev, ki obenem določujejo izvoz iz Ukrajine. Vzelo se bo o srednjih in velikih posestev 75% vsega pridelka, ki se bo porabil za prehrano armade. Kmetje so se tej centralistični gospodarski politiki moskovske vlade uprli in tudi stališče ukrajinskih komunističnih listov je tej odredbi deloma jako neprijazno.

+ Splošna stavka je izbruhnila v tržiških ladjedelnicah pri Trstu, ker je tržiški civilni komisar prepovedal delavsko zborovanje. Tei stavki se namerava pridružiti tudi vse ostalo delavstvo. Delavstvo je zelo razburjeno ker se je prepoved izvršila na pritisk fašistov, katerim oblasti vse vstržejo. Stavka se bo najbrže razširila na vse deželo.

+ Sodba komunistov o komunizmu. Znani bolševiški voditelj, sovjetski komisar Peter Krapotkin je objavil na naslov zapadnih proletarcev okliče, ki ga je prinesla tudi dunajska „Arbeiter-Zeitung“. V tem okliču pravi, da naj se delavstvo ne zanaša na bolševizem in ne stavi prevelikih nad v komunizem, ker je poizkus v Rusiji pokazal, da se komunizem v praksi ne da ures- čiti.

+ Belgijski delavci za boljšerike. Po poročilu „Agence Havas“ iz Brnaja so sklenili pristaniški delavci v Anversu, da ne bodo več razkladali ameriških ladij ki vozijo municijo za Poljake. 30 vagonov municije, ki je preostala po ameriški renski armadi in bila namenjena za Poljsko so postavili na stranski tir.

+ Nova premogovna kriza v Avstriji. Vsled zmanjšane produkcije v gornejstejskih premogovnikih je interalirana komisija sklenila, da bo de za eukrat z šlezkim premogom preskrb-

ljevala samo nemške drž. železnice. Ker odpade vsled tega ves dovoz za Avstrijo, grozi še hujša premogovna kriza, kot je bila zadnja. Železnice so brez vseh zalog in bodo morale v najkrajšem času kar najbolj omejiti svoj promet in bodo vzdržale le kolikor časa bodo šlo tranzitne brzovlake. O omejitvi prometa se je sklepalo že v sredo, ker je včeraj dospel znanji večji transport premoga. Ker je mogoče, da se bo železniški promet sploh ustavil, svetuje vlada vsem izletnikom, da se vrnejo najpozneje do 10. septembra.

Tedenske vesti.

— Joffre v Ljubljani. „Slovenski Narod“, list velekapitalistev, ki je po lastnem zatrdilu najbolj točen in najbolj informiran, se je čutil užaljenega, ker niso v petek zvečer vladni zastopniki pozdravili na kolodvoru slavnega generala Joffra. No, ugotovilo se je, da Joffre v petek ni bil v Ljubljani, ampak šele v soboto in da ga je vlada po svojem predsedniku pozdravila. Narod je sedaj gotovo potolažen. Mi pa obžalujemo, da se je tega gospoda na naših tleh sploh pozdravilo, kajti v istem času, ko nam ententa trga kos za kosom od našega telesa, se pri nas pehamo in trudimo, da počastimo njihovega generala, ki pozna naš narod menda samo tedaj, kadar spletari, da bi šli zanje po kostanj v žrjavico proti bratski Rusiji. To znači naše hlapčevstvo!

— „Arbeiterwille“ prepovedan. Dnevnik „Arbeiterwille“, ki izhaja v Gradcu kot glasilo soc. dem. stranke za Štajersko in Koroško, je zadnji čas z nekim posebnim veseljem blatil našo državo. Minister pošte in brzojava mu je vsled tega odvzel poštni debit.

Ljubljana.

— Stavbno gibanje v Ljubljani. Sledovi vojne počasi izginjajo iz Ljubljane. Regentov prihod je pobelil marsikatero hišo, osnažil zanemarjene prodajalne, posul neposute ceste in ulice. Travniki na Gosposvetski cesti poleg Koslerja je izpraznjen podrtih vozov in drugega demobilizacijskega blaga. Želeti bi bilo, da se izprazni čimprej tudi nekdanje dirkališče; jama ob Anton Knezovi ulici poleg Kolizeja se pridno zasipa. Tovarnar Pollak je lepo fasadiral zid svoje tovarne ob St. Peterškem nasipu. Stekel bi si zaslug za olepšanje tega dela, ko bi dal napraviti tudi hodni tlak. Hodni tlak po mestu, kjer je asfaltiran, se je popravil v Wolfovi in Židovski ulici. Za popravo popolnoma razdrtega tlaka v Gradišču ter v Šelenburgovi ulici se nihče ne briga. Ravno tako še vedno štrle podrti in odbiti stebri ograje v Zvezdi, kar bi se že davno lahko popravilo. Nekateri hiše, kakor Zanklova na Marjinem trgu in St. Peterski cesti, hiša delavskega konzumnega društva pod Trančo in Medenova hiša na Jurčičevem trgu se belijo, druge jim bodo sledile; morda bo počasi mesto vendarle postalo — „bela Ljubljana“.

Maribor.

— Sokolski zlet v Mariboru. Že v soboto je pestro poulično življenje v Mariboru pričelo, da sprejema mesto sokolske goste. Posebno z velikim navdušenjem so bili sprejeti sokolski brati iz Srbije. — V nedeljo dopoldan so imeli Sokoli na telovadišču v Tezon poskusni nastop, nakar se je pričel obhod po mestu. S stoimpetdeset konjeniki na čelu je prikorakala sokolska armada navdušeno pozdravljena od občinstva, ki je kljub precejšnjemu zakasnenju vstrajalo na svojem mestu. Ko se je zbralo Sokolstvo na glavnem trgu, so ga pozdravili zastopniki različnih oblasti. Najglobji vtis je napravil pozdrav polk. Bogičevića, ki je v imenu prestolonaslednika izjavil, da bo Sokolstvo odredilo brate in sestre onkraj demarkacijske črte. — Popoldne je nastopilo članstvo z javno telovadbo na Teznu. Vedlo bi predaleč, ako bi hotel opisati lepoto posameznih točk in navdušenje, s katerim jih je spremljalo občinstvo. Naj bo dovolj ako rečem, da kaj takega Jugoslavija še ni videla. — Po telovadbi se je razvila ljudska veselica, ki je trajala pozno v noč. — V ponedeljek dopoldan se je vršila v veliki dvorani narodnega doma glavna skupščina jugoslovanskega sokolskega zavesa, kjer so se obravna-

vale vsa našega Sokolstva tikajoča se vprašanja. — Sokolski zlet v Mariboru je pokazal, da stopa naše Sokolstvo brez ozira na levo in desno naprej po trdnjo začrtani poti v blagor in spas domovine.

— Delegatjsko zborovanje „Ujednjenja jugoslovanskih učiteljev“ v Mariboru. Istočasno z zborovanjem jugoslovanskega Sokolstva so zborovali v Mariboru tudi jugoslovanski učitelji. V nedeljo dopoldne je otvoril zborovanje g. preds. naduč. Jelenec, na kar so sledili različni referati in sicer poročilo tajnika, poročilo o računskih zaključkih in proračun za leto 1921. Nadalje o javni kvalifikaciji, pasivni volilni pravici učiteljstva, vprašanju nadzornikov, gmotnem stanju učiteljev in mariborskem ženskem učiteljsku. Nato so se vršile volitve novega odbora. — Ravno tako važno, kakor vzgojoo delovanje Sokolstva, je tudi vzgoja v šoli. Zato naše učiteljstvu k uspešnemu zborovanju iskreno častitamo.

— Po previsokih cenah je prodajal kruh Straussgite Anton. Po ceni, ki je določena za pol kilograma težke hlebce, je prodajal hlebce težke od 35 do 45 dkg. Verižniški urad ga je obsodil na 8 dni zapora, druga inštanca pa mu je kazen milostno spremenila v globo 200 K.

— Ček hrvatske banke, glaseč se na 76.000 K, ki so ga pred dnevi neznan tatovi ukradli trgovcu Tagerju na poti proti Mariboru z listnico in drugimi listinami vred, je prinesel v sredo na policijsko stražnico neki deček. Vrše se poizvedovanja, kako je deček prišel do te važne listine.

— Iz posebnega vlaka, ki je stal za zagrebške in beogradske goste pripravljen na tiru, so ukradli neznan storilec v začasni odsotnosti žel. stražnika 12 zaves za okna, iz treh sedežev pa so izrezali baržun. Škoda znaša 3000 K.

— Družbo tilotapevec Franca Frassa iz Sp. Kungote, Jož. Babiča iz Lajtersperka in Marije Pongračič iz Maribora, Mlinska ulica 28, so izsledili organi verižniškega urada v Tattenbachovi ulici. Moška sta imela pri sebi precej bankovcev po 1 in 2 kroni z žigi, ki so vzbujali sum, da so ponarejeni. Pri preiskavi se je izkazalo, da je imela Marija Pongračič žig, s katerim so bili nekateri bankovci žigosani. Trojica je bila na okrajnem glavarstvu radi krivega žigosanja in razpečavanja bankovcev kaznovana in predana državnemu pravdnistvu, da uvede nadaljnje postopanje.

Velik požar v Dravljah pri Ljubljani.

Na nekdanjem premikalnem kolodvoru v Dravljah je včeraj ob 1 uri 45 minut nastal velikanski požar, ki je uničil delavnice državne železnice. — Kakor pripovedujejo zaposleni delavci, je požar nastal na ta način, da je delavec Viktor Špec vlival v gonilni motor bencin. Pri tem je iz motorne sveče šnila žareča iskra v bencin, ki je takoj eksplodiral z velikanskim vzbuhom in je začela takoj vsa delavnica goreti. Delavcev, katerih je v delavnice zaposlenih okoli 168, se je polotila s početka grozna panika, toda začeli so takoj z vso odločnostjo in požrtvovalnostjo gasiti. Ogenj je bil strašen toda kratkotrajen. Tekom dveh ur je upepelil vso delavnico, to je dve baraki in skladišče. Uničen je bil ogromen material. Delavcem so pogorele obleke, katere slačijo pred pričetkom dela. Pogorelo je popolnoma dvajset osebnih in tovarnih vozov, ki so stali tam v reparaturi. Uničeni so trije moderni stružni stroji, ki so stali milionske svote. Na lice mesta so takoj prihitele požarne brambe iz bližnjih krajev. Ob 4. popoldne je ogenj

ponehal. Gasilec so z vsemi močmi požar lokalizirali in velika sreča je, da se ogenj ni razširil na bližnjo barako, kjer so bile shranjene velike množine bencina in olja. V slučaju, da bi začela ta baraka goreti, bi gotovo zgorelo vse. Kolika je škoda se momentano še ne

more točno zabeležiti, vendar je gotovo, da znaša milijone. Cloveških žrtev ni bilo. Samo pri motorju zaposleni delavec Viktor Špec je bil takoj pri eksploziji v obraz ožgan. Na lice mesta je prišel dr. Rus, ki je Špeca takoj poslal v bolnico.

Strokovni pregled.

Našim strokovno-organiziranim članom! Ni dovolj, da se vpišete kot član naše organizacije, ker vsak član ima poleg svojih pravic tudi dolžnosti, katerih se mora vsestransko zavedati. Ako hočemo složno in uspešno nastopati proti kapitalističnim izkoriščevalcem, potem moramo storiti še veliko več, da uveljavimo svoje upravičene zahteve. Vsak član mora biti neizprosni agitator za naše ideje, pridobivati mora novih članov in izrabiti za to vsako ugodno priliko. Svoje prispevke mora redno plačevati, biti mora naročnik našega glasila in vedno stremeti za tem, kako dvigniti moč in ugled naše organizacije. Preveč naših ljudi je še boječih ali pa vsled ljubega miru ne nastopajo tako odločno, kakor bi bilo potrebno. Poglejmo naše nasprotnike. Oni izrabijo vsako najmanjšo priliko, so neizprosni v propagandi za svoje organizacije, nastopajo s terorizmom in če ne gre drugače napadajo tudi dejansko. Ne svetujemo našim tovarišem, da bi se pretepavali vsled političnega prepričanja, ampak več odločnosti in samozvesti je pa le potrebno. Prav veliko je naših ljudi, ki še niso člani naših organizacij deloma vsled bojazni pred svojimi delodajalci, deloma vsled bojazni pred svojimi sodelavci nasprotnega političnega prepričanja. Ampak vsaka bojazen in malodušje mora odpasti in sleherni naš somišljenik mora iti navdušeno in neizprosno v boj za naše narodno-socialistične ideje. Kadar gre za važna delavska vprašanja, takrat je samooobsebi naše delavstvo vedno pripravljeno iti skup-

no s svojimi političnimi nasprotniki v dosege istih. Nikdar nam ne morejo nasprotniki očitati, da bi naše organizacije kedaj grešile in ne nastopale dovolj odločno, kadar se je šlo za skupne delavske interese. Zato tovariši, kadar gre za skupne interese pojdemo z ostalim delavstvom, obenem pa hočemo utrditi našo organizacijo, da bo močna dovolj in uresničila to, po čemer stremi celokupno slovensko delavstvo.

Kadar nastanejo vprašanja, ki jih ne morete razrešiti sami, obrnite se nemudoma na osrednje vodstvo NSZ v Ljubljani, ki bo storilo vse, da se upravičeni Vašim zahtevam ugotovi. Kjer imamo že naše organizacije, bodi naša skrb, da se število članov vsaj podvoji, kjer pa še naših organizacij ni, pa apeliramo na naše somišljenike, da skušajo iste takoj ustanoviti, za kar daje potrebna pojasnila osrednja pisarna NSZ v Ljubljani.

Zavarovalnica proti nezgodam v Ljubljani. Od raznih strani prihajajo pritožbe naših somišljenikov, da zavarovalnica proti nezgodam ne rešuje pravočasno vloge o raznih poškodbah delavstva in da več prizadelih čaka skoro leto dni, predno se končno veljavno rešijo. Pozivljamo vse naše tovariše, kateri se čutijo prizadeti in oškodovane vsled postopanja zavarovalnice proti nezgodam, da to takoj javijo osrednjemu vodstvu NSZ, katero bo na merodajnih mestih zahtevalo, da se podpore ponesrečenim članom pravočasno izplačujejo in da se poslovanje vrši tako, da delavstvo ne bo imelo škode.

Dopisi.

Ptuj. Krščansko usmiljenje. Minuli teden so imeli naši Haložanje z neko porodnico križev pot v Ptuj. Ker ni mogel izvršiti porodne operacije deželni zdravnik, so pripeljali bolnico v Ptuj. Tu so zaman trkali pri „usmiljenih“ sestrah v ptujski bolnici. Navzlic slabemu stanju bolnice so te pobožne sestre sprejem odklonile. Kmet je so tavalil potem z bolnico po mestu toliko časa, da se je reva pred Senčarjevo trgovino zgrudila.

Šele na posredovanje policije in grožnje, da se bo cela zadeva naznala zdravstvenemu odseku deželne vlade, so jo spejele v bolnico. Tako je usmiljenje, kadar išče ubogi kmet in viničar pomoči! Prišli bomo z to zadevo bolj temeljito v javnost. Pripomnimo zaenkrat le to, da se je gospodarilo tekom 27 letnega primarstva Dr. W. tako, da danes nima naš zdravnik niti toliko zdravniških pripomočkov tukaj, da bi izvršil najenostavnejšo operacijo. Še manj pa poseduje primerno urejeno operacijsko sobo. In to za okoliš 90.000 prebivalci. Živela jugoslovanska nerednost!

Dopisniku „Straže“ št. 90, ki krivično napada vodjo ptujkega davčnega urada g. Jeršeta, priporočamo, da se naj dobro informira, predno javno obrekuje. V pojasnilo bodi povedano, da je gosp. Jerše zaveden Slovenec, ki je bil vedno pri svojih predpostavljanih smatran za srbofila. Če z nemškimi strankami, ki so naši državljani in kateri tvorijo v Ptuj polovico prebivalstva, nemško govori, izpolnjuje le svojo dolžnost kot uradnik. Naj bi rajše dopisnik malo ožigosel vodje drugih uradov, ki vedno tičijo v nemški družbi. — Da je gosp. Jerše vodja, in ne po činu starejši gosp. nadupravitelj Tobias, ni to njegova krivda. Ob prevratu je bil on po činu najstarejši uradnik in je kot tak prevzel vodstvo. Še le po enem letu in pol je bil na lastno prošnjo sem premeščen gosp. Tobias, ki se je izrecno odpovedal vodstvu. Če misli g. dopisnik „Straže“, ki bi morala po

krščanskem nauku samo resnico pisati, da bode s tem obrekovanjem g. Jeršeta kaj očrnil, se moti, ker ga preveč dobro vsi poznajo, da bi mu moglo to kaj škodovati. Čast komur čast.

Ptuj. Ptujski mesarji prav nič ne upoštevajo cen, katere jim je določil mestni urad in po katerih bi morali prodajati meso. Kakor se jim stranka dopade, tako ji zaračunajo. Cen, ki bi morale biti na vidnem mestu nabite v vsaki mesnici, ni nikjer. Magistrat se ne briga dosti, zakaj ne, ne vemo, čuje se pa različne stvari. V seji dne 5. junija t. l. je bila določena cena govejemu mesu slabe vrste na 14 K, boljše na 16 K in prve vrste ugotovljene po živinozdravniku na 18 K, teletjemu na 16 K za kg. Pri mesarjih pa se najslabša vrsta ne dobi pod 18 K, boljše vrste pridejo do 24 K za kg, kljub temu, da je cena živine 8 do 9 K kg žive vage. Tako odirajo te pijavke ubogo ljudstvo, a kompetentni faktorji se še vedno ne zganejo! Zakaj se izdaja odredbe, če se jih ne uveljavlja?

Prijeta tihotapca. Dne 26. avgusta t. l. sta se selila v Avstrijo mizarja tukajšnje železniške delavnice Ivan Riedel in Ludvik Bohl. Slednji je domačin iz Vurberka in zagrizen komunist, ki je bil med železničarsko stavko velik lujskač. Obmejna financa v Mariboru pa je zasačila v vagonu veliko množino tobaka, manufakture, čevljev in masti. Voz si je sam menda v nočeh tako predelal, da je imel dve steni, med katerimi je imel shranjeno menda ukradeno, tihotapsko robo. Enega so spravili pod ključ, drugi pa je pravočasno odnesel pete ter pustil svojo družino na cedilu. Zelo sumljivo je, kje je dobil to veliko množino tobaka. Menda ne pri postajni trafiki, kjer ga celo za domače železničarje nikoli ni določene množine.

Dvojna mera. Pred nedavnim je prišel kapetan G. z nekaterimi gospodi v kavarno „Evropa“ v Ptuj. Eden izmed došlih je igral na tambu-

rico, ostali so peli. Kar urno je bil v kavarni stražnik, ki je prepovedal gostom po § tolikem in tolikem igrati in peti, in jih pozval, da zapuste kavarno. Bili so to Srbi in Slovenci. 25. p. m. so Nemci imeli koncert. Po istem je prišla večja nemška družba v kavarno „Evropa“. Ob policijski uri se prikaže stražnik. V nemški družbi se vzdigne K., se tiho pomeni s stražnikom in družba je neovirano ostala do 1. ure po polnoči. — Fej, kako smo hlapčevski!

Nemška olika. 25. t. m. je bil v Ptuj koncert Fischer-Niemann, seveda nemški. Tenorist Fischer je šel v družbi dveh gospodov po ulici in izustil te-le krilate besede: „Heut' haben mich das erstemal windische Läuse gebissen!“ Gospod tenorist z Dunaja je gotovo ložiral pri Osterbergerju Nemcu. Stvar se je naznanila glavarstvu, g. Fischer je bil pozvan na mestni urad, tam pa je bil najbrž s par pokloni odpravljen. Gospoda na vodilnih mestih! Hlapčevali smo dovolj, danes pa pokažite, da ste gospodarji. Takemu gospodku, ki danes govori o slovenskih ušeh v trenutku, ko je jugoslovanski kruh, je treba prepovedati koncert. En eksempl in nemška oblastnost bi bila pri vragu.

Na naslov občinskega urada v Krčevini pri Ptuj. Lepo se sprehodi po okolici Ptuja, zlasti čedna pokrajina je po Vičavi. Moti nas ob nedeljskih izprehodih edino le to, da je kraj popolnoma nemčurški. Takoj na prvi vili se blesti napis „Jahn“. Lastnica hiše, kolikor vemo, nosi slovensko ime, četudi je bila nemško vzgojena ter je faktično slovenski kruh. Kje je občinski odbor, da ne opozori lastnice, da v Jugoslaviji ni prostora za poveljevanje nemških „turnerjev“?

„Jugoslovanska tovarna“ na Bregu pri Ptuj. Na pojasnila v raznih slovenskih listih po dr. Fermevcu smo molčali in opazovali, kako se bo to „pojasnilo“ razvilo pri nemške-slovensko podjetju. Rezultat tega opazovanja pa ni kar nič razveseljiv! Pri vseh podjetjih se kolikor-toliko upošteva dejstvo, da je edini vladajoči jezik v Sloveniji slovenski. „Jugoslovanska“ na Bregu pa nastavlja same nemške kontore in drugo vodilno osebo in le nekoliko delavcev je Slovencev. Dopisuje tudi samo nemški, sploh je to na znotraj popolnoma nemško podjetje, ki pa hoče biti za javnost slovensko. Tudi pri plačah je razlika. Nemci dobivajo urne mezde od 12 do 13 K, Slovenci pa le od 5 do 7 K na uro. Tu ne velja izgovor, da ni slovenskih delavcev te stroke. Pred vojno so ravno slovenski narodi v tej industriji prekašali vse druge. Gospod Dr. Fermevc dobi lahko tozadevne natančne informacije od slovenskih delavcev v tovarni sami. — V Ptuj imamo stanovanjsko bedo tako kakor v Ljubljani, Celju in Mariboru. Ker je pa tu sedaj osnovana tovarna večjega obsega, v kateri bo zaposlenih s časom več sto ljudi, bi radi še eno „pojasnilo“, namreč to, kako so, oziroma kako nameravajo poskrbeti za primerna stanovanja delavskim družinam. Na to dejstvo opozarjamo že danes deželno vlado, da tudi tem milijonarjem ukaže zidki takoj dovolj zdravih stanovanjskih hiš za svoje delavce in uslužbence. — Govori se pa, da misli konzorcij „Jugoslovanski“ kupiti v Ptuj kompleks 4 Šabljerevih hiš in tako spraviti vse dunajske milijonarje, žide pod streho, naše domače uradništvo in učiteljsvo pa na cesto. To bi povzročilo v Ptuj samem še večjo stanovanjsko bedo in še večjo nezadovoljnost. — Za danes pribijemo, da podjetje ni jugoslovansko, ampak izrazito nemško, in da so tisti slovenski gospodje, ki so združeni v „Jugoslovanski“, vsestransko tihi in mirni pod gospodstvom Ettingerjev in jim še na misel ne pride nacionalizirati podjetje.

K stanovanjski bedi. V Ptuj se je zopet priselila gospa prejšnjega živinozdravnika Z. Z. veliko milostjo

se ji je odkazalo stanovanje na gradu. Visokorodna posestnica, to se pravi za sedaj — grofica H., ji je odkazala eno sobo. Ko se jo je opozorilo, da ima gospa otroke s seboj, ter da rabi več prostorov, je ta kratko odgovorila, naj se času primerno omeji v svojih zahtevah. — Na gradu je okrog 40 praznih sob. Vrh tega ima grofica še 3 druge gradove. Agrarna reforma bi že enkrat morala tudi grofico času primerno omejiti v njenih srednoveških udobnostih.

Iz Kočevja. V naši medvedovi deželi se godijo zadnji čas čudeži. Misijon, ki je bil tukaj pred nekaj meseci je privedel marsikoga, zlasti inteligenco, nazaj v klerikalni tabor. To bi bilo vse v redu in lepo, če bi se ti naši spokorjeni grešniki res držali naukov kristusovih, a zloba, ki se pojavlja pri njih v taki meri, da jim sije iz oči, uničuje in prekaša vsa dobra dela. Ti dobri ljudje se tudi neverjetno hlinijo Nemcem in raznim milijonarjem. Vzrok je enostaven. Nemce rabijo za bližajoče se volitve, od milijonarjeve mize pa tudi pade sem in tja kaka drobtinica. Ne verjamemo, da vam dodo šli kočevski Nemci na lim, vsaj niso bili nikoli klerikalci. Za enkrat dovolj!

Iz Kočevja. Naš znani W. je vsekakor napravil dobro kupčijo. Pri-tegnil je k svoji SLS še JDS ter našel v osebi nekega jurista najboljšega kompanjona. Da bi pa tudi občinske volitve za njega boljše izpadle, skuša skleniti kupčijo še z nazadnjaško Lovo stranko. Gotovo se mu dopade, ker nima mesto v največji vročini vode, luč le do gotove ure in namesto ceste, blatno ulico skozi mesto. Znano je, da so klerikalci stari sovražniki vsakega napredka, tembolj se pa čudimo ker jim v to pomaga tudi JDS. Ta stranka združenih klerikalcev in frakarjev tudi baje pridno podpira nekega milijonarja, on pa se za plačilo odzove s kako brezplačno večerjo. Dvomimo, da bi dobro nam znani skupuh dal le eno večerjo, ne da bi vedel za kaj. Gospodje uradniki bodite torej previdni, Poznamo vas po misijonu kot jako dobre kristjane, torej upamo, da ne boste grešili. Vsi tisti, ki se čutite s temi vrsticami prizadete, premislite dobro če niste morda na krivi poti.

Zabukovca pri Žaleu. Po celi Jugoslaviji se čuti velikansko pomanjkanje premoga, dasiravno je v naši zemlji tega tako potrebnega goriva dovolj. Kot krivda pomanjkanja premoga se navajajo različni vzroki, med katere se lahko šteje tudi sledečega: V Zabukovci se je opažalo že ponovno nekako otežkočenje obrata. Bilo je že več slučajev, da se je našla nova žila premoga, katere se je pa vedno in to menda na ukaz upravitelja zopet zabila, dasiravno ne primanjkuje strojev in drugih naprav. Delavci, zaposleni v rudniku izrekajo sumnjo, da hočejo gotovi faktorji rudnik staviti v slabo luč, kot neaktivnega in na ta način izigrati istega v roke privatnim špekulantom. Dobro bi bilo, če bi se za stvar zanimala državna oblast.

Zagorje ob Savi. V nedeljo dne 22. t. m. je priredila nekdanja Sušteršičeva stranka pod firmo „Orlovski tabor“ navadno agitacijsko zborovanje oziroma shod SLS. Govornik od „Kmečke zveze“ je prav hinavsko vabil sokole, naj opremijo svoje zastave s križem in pridejo v njih vrste. Priznal je, da so orli za SLS opora in nada z eno besedo, da jih prav zelo rabijo za štafo. Katoliško internacionalno poznajo zagorski delavci prav dobro, tudi če se skriva pod firmo „Narodnost“. — Naši fantje, ki se nahajajo v Negotinu kot novinci pri vojaki, pišejo svojcem, da radi vročine in slabe hrane veliko trpijo in da jih je že več obolelo. Merodajni faktorji naj bi zadevo preiskali, ter odpravili eventualne slabe razmere, v katerih se nahajajo.

Podpirajte

„Jugoslovansko Matico“!

Izdaja konzorcij „Nove Pravde“.

Odgovorni urednik: H. Sever.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Gospodarstvo.

K pomanjkanju stanovanj. Oporazjamo na današnji oglas Christoph & Unmack d. d., Niesky v Gornji Lužici (Oberlausitz) in priporočamo bralcem firmo najtopleje. Pri današnji stiski za stanovanja bi bilo opozoriti posebno na to, da imenovana firma v kratki dobi gradi enorodbinske in dvorodbinske hiše po Döckerjevem sistemu, gradi vile in stanovanjske hiše v bločni obliki vsakega sloga in omenjamo zlasti, da je firma pokazala posebno spretnost pri lesenih stavbah (Freibau), pri čemer se

opira že na desetletja izkušenj. Veliko zmožnost leta 1882. ustanovljene firme Christoph & Unmack d. d., ki si jo je pridobila kot najstarejša in največja specialna graditeljica razložljivih lesenih stavb ne samo v Evropi, nego tudi čez morje, naj osvetli nastopni razvid: a) 3500 delavcev in uradnikov, 500.000 kvadratnih metrov tvorniške površine, 60.000 m² pozidane ploščine, 6000 m² za zalogo lesa, 18.000 m² prostora za na prostem naloženi les, 1900³ sušilnice, 10 žag. jarmenikov, 140 strojev za obdelovanje lesa, stroji na 1000 konjskih sil. Vsega skupaj je postavila firma Christoph & Unmack d. d. lesenih zgradb

z 2.000.000 m² ploščine. Izkušnje in tvorilna zmožnost firme, odprta na preizkušeno sodelovanje spretnih statistikov, tehnikov, strokovnjakov za velikanske lope in lesene zgradbe jamčijo korektno, brzo postavljanje tudi največjih lesenih gradbenih projektov, zasnovanih kot polnostenske, mrežne itd. gradbe po potrebi na vezavo in sklep, zbito, staknjeno itd., različni načini spojin, porabljeni pri kaki stavbeni obliki ali pa primerno združeni.

O stanovanjskih hišah in vilah ter „lesni prosti gradnji“ izidejo v najkrajšem času natančne razprave.

Priporočajoč dobro postrežbo, vedno sveže pivo, domača pristna vina in dobro kuhinjo po zelo znižanih cenah, prosim za obilen obisk

FRANJO STIKLER

Restavracija juž. kol. Maribor.

Slavnemu občinstvu se priporoča

kavarna „CENTRAL“

poleg Zmajevega (Jubelejnega) mostu

Lastnik STEVO MIHOLIČ.

JURJEVO

Terpentinovo čisto za čevlje razpošilja tovarniška zaloga M. TREBAR, Ljubljana, Sr. Petra cesta št. 6. Telefon št. 539.

Priporočam slavnemu občinstvu zalogo manufakture in vsakovrstnih v to stroko spadajočih predmetov po najnižjih dnevnih cenah

Rudolf Niefergal
trgovina, Koroška ul. 1, Maribor.

F. BATJEL velika zaloga vsakovrstnih dvokoles, šivalnih strojev
Ljubljana, Stari trg št. 28 in posameznih delov. — Mehanična delavnica Karlovska c. 4.

Prvi mariborski slovenski stavbeni umetni ključavničarski mojster

FERDO BABIČ

Maribor, Splavarska ulica št. 3

se priporoča cenjenemu občinstvu.

Cenjenemu občinstvu se priporoča

kavarna „Central“

Gospodska ulica, Maribor.

Lastnik G. Valjak.

V nobeni hiši, kjer so otroci, ne sme manjkati

Moj zverinjak

knjižica našim malim za zabavo in pouk s 45 slikami in k temu spadajočim besedilom

Cena 20 kron.

Dobiva se v Ljubljani v Zvezni knjigarni, Marijin trg 8
Zvezni tiskarni, Stari trg 19, I.

Jadranska Banka podružnica Maribor.

Sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb; Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu in inozemstvu.

Mariborska eskomptna banka, Maribor

Tegethofova ulica št. 11.

Podružnica: Murska Sobota in Velikovec.

Prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Restavracija v „Narodnem domu“ v Mariboru **HINKO KOSIČ**

se priporoča za obilen obisk.

Priporočljive tvrdke v Ljubljani

Srečko Potočnik krojaška delavnica Šelenburgova ulica	Brata Rožič Sobno in dekorat. slikarstvo in pleskarstvo Vegova ul. 8 — Soteska 1	Anton Černe graver, Dvorni trg 1 Katalog franco
--	---	--

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji tu in v inozemstvu

Christoph & Unmack d. d.

glavno obratovališče NIESKY, OBERLAUSITZ (Gornja Lužica).

Postranska obratovališča: Černhausen na Čehoslovaškem in Kopenhagen (Kodanj)

se priporoča za hitro izdelavo enodružinskih, dvodružinskih in večdružinskih hiš po Döckerjevem sistemu. Vile in stanovanjske hiše bločne oblike vseh slogov, dalje industrijske stavbe, velikanske tvorniške delavniške lope, prekrova za kolodvore, klavnice, tržnice, mostovi, strojnice, gledališča za kino, razstavne dvorane, garaže, cerkvene strehe, vodne naprave, bolnice po paviljonskem sistemu itd. Strešni stoli brez motečih opor. — Cenjena vprašanja na upravništvo „Jugoslavije“ pod Christoph & Unmack, A. G. — Več v besedilu lista.